

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ МЕДІАЦІЇ ПІД ЧАС ВИРІШЕННЯ СПОРІВ ЩОДО ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ

Юсько І. М.

*аспірант юридичного факультету
ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'ячука»
м. Рівне, Україна*

Як показує світова судова практика, в тому числі Нідерландів, Німеччини, Канади, США, врегулювання публічно-правових спорів за допомогою медіації можливе, більш того, дуже популярне, адже приблизно 80% таких справ вирішуються в порядку досудового врегулювання спору.

Незважаючи на проведені в Україні численні реформи та прийняття Закону України «Про медіацію», сьогодні не існує єдиного дієвого механізму щодо проведення медіаційної процедури, зокрема це стосується і спорів щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень.

Так, Законом України «Про медіацію» передбачено лише загальні положення щодо проведення медіації, зокрема визначено необхідність проведення підготовчих заходів зі сторонами спору, встановлення медіабельності спору (що важливо при вирішенні спорів щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень), проведення спільних та окремих зустрічей зі сторонами, збирання та обмін інформацією, документами.

В свою чергу, позасудова медіація і в адміністративних спорах в тому числі, проводиться на підставі укладення сторонами спору договору про проведення медіації. Завершується медіаційна процедура укладенням угоди за результатами медіації або у випадках закінчення строку проведення медіації (договору про проведення медіації), у разі відмови сторони/медіатора від участі в медіації тощо.

Разом з тим, главою 4 Розділу II КАС України встановлено процедуру мирного врегулювання адміністративних спорів за участю судді. Після розподілу справи суддя повинен з'ясувати чи бажають сторони вирішити спір шляхом медіації. Притому, врегулювання спору за участю судді може проводитися виключно до початку розгляду справи по суті, а медіатором вважається суддя. Спір вважається врегульованим у разі примирення сторін, залишення позовної заяви без розгляду або у випадку відмови позивача від позову чи визнання позову відповідачем.

Варто наголосити на важливості збереження структурованості процесу медіації. Адже, переговорний процес повинен будуватися у чіткій послідовності, адже існують певні етапи медіації, завдяки яким можна досягти бажаного результату у вирішенні спору. На відміну від судового процесу, медіація відрізняється гнучкістю, тобто передбачає довільний та довірливий характер процесу. Гнучкість сприяє взаєморозумінню сторін, прийняттю інтересів та потреб кожної сторони.

Вважаємо, що етапами проведення медіації у спорах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень є:

1. *Передумовний етап*. Передбачає вивчення наявності бажань сторін стосовно проведення медіації та можливості такого врегулювання спору. Визначення форми проведення зустрічей зі сторонами спору.

2. *Консультативний етап*. Включає роз'яснення сторонам спору правил процедури медіації, прав та обов'язків сторін тощо.

3. *Переговорний етап*. Полягає у проведенні безпосередніх переговорів, з'ясування предмету спору, заперечень, пропозицій сторін щодо вирішення спору.

4. *Завершальний етап* – припинення мирного врегулювання або досягнення примирення сторонами та укладення угоди про примирення.

Проблемами застосування процедури медіації при вирішенні спорів щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень є низький рівень розвитку системи приведення у виконання угод за результатами медіації та інших угод про примирення; відсутність механізму примусового виконання угоди за результатами медіації та обов'язкового попереднього досудового мирного врегулювання адміністративних спорів.

Таким чином, для побудови дієвої системи медіації потрібно впроваджувати її поступово, зокрема спочатку необхідно вести обов'язкову участь медіатора в адміністративному судочинстві.

Література:

1. Давиденко Д. О. Перспективи розвитку медіації в адміністративному процесі України та її вплив на судово-експертну діяльність. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики* : зб. наук. пр. / редкол. : О. М. Ключев, В. Ю. Шепітько та ін. Харків : Право. 2020. Вип. 22. С. 250–259.

2. Можайкіна О. С. Поняття та зміст основних принципів медіації в цивільно-правових відносинах. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 5. С. 55–58.

3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15/ed20120608>

4. Про медіацію: Закон України № 1875-IX від 16.11.2021 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>

5. Юхтенко Л. Досудове врегулювання спору шляхом проведення переговорів за допомогою судді в адміністративному судочинстві: сутність та проблеми запровадження. *Юридичний вісник*. 2013. № 3. С. 106–112.